

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 1Co/9/2025
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8123201047
Dátum vydania rozhodnutia: 17. 06. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jozef Angelovič
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2025:8123201047.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jozefa Angeloviča a sudcov JUDr. Mareka Kohúta a JUDr. Mareka Košča, v sporovej veci žalobcov: 1/ Peter Jarkovský - CORYN, so sídlom Jesenná 8502/8, 080 05 Prešov, IČO: 32925042, 2/ BENC, s.r.o., so sídlom Jesenná 8, 080 05 Prešov, IČO: 36 506 451, 3/ PONECO, s.r.o., so sídlom Jesenná 12, 080 05 Prešov, IČO: 36 707 996, 4/ CORS, spol. s r.o., so sídlom Jesenná 8, 080 05 Prešov, IČO: 36 467 057, 5/ A. B., nar. X.X.XXXX, bytom C. XX, XXX XX A., všetci zastúpení: JUDr. Michal Feciľak, advokát, so sídlom Jesenná 8, 080 05 Prešov, IČO: 37941623, proti žalovaným: 1/ Prešovský samosprávny kraj, so sídlom Námestie mieru 5043/2, 080 01 Prešov, IČO: 37870475, právne zastúpený: D. B. E., zamestnankyňa Správy a údržby ciest Prešovského samosprávneho kraja, F. G. XXX/XX, XXX XX A., 2/ Mesto Prešov, so sídlom Hlavná 2907/73, 080 01 Prešov, IČO: 00327646, právne zastúpený: JUDr. Alojz Naništa, advokát, so sídlom Sládkovičova 8, 080 01 Prešov, IČO: 35519193, o náhradu za vecné bremeno, o odvolaní žalobcu 5/ a žalovaného 1/ proti rozsudku Okresného súdu Prešov, č. k. 16C/14/2023-135 z 24.9.2024, takto

rozhodol:

Potvrdzuje rozsudok vo vzťahu medzi žalobcom 5/ a žalovaným 1/ vo výroku, ktorým bolo žalobe vyhovie (výrok I.) do sumy 3.738,08 eur a v prevyšujúcej časti, t. j. nad sumu 3.738,08 eur mení rozsudok a žalobu zamietá.

Potvrdzuje rozsudok vo vzťahu medzi žalobcom 5/ a žalovaným 1/ vo výroku o zamietnutí žaloby (výrok II.) vo vzťahu k parcele KN-C č. XXXX/XX - zastavaná plocha a nádvorie o výmere 217 m².

Žalobca 5/ a žalovaný 1/ nemajú nárok na náhradu trov konania.

Sudca B. D. C., A. nie je vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci sp. zn. 16C/14/2023 Okresného súdu Prešov.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi 5/ 3.812,40 eur s prísl., a to do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. V prevyšujúcej časti žalobu zamietol. Žalovanému 2/ náhradu trov konania voči žalobcom 2/, 3/ a 4/ nepriznal. Určil, že žalovaný 2/ má voči žalobcom 1/ a 5/ nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Určil, že žalobca 5/ má voči žalovanému 1/ nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

2. Vychádzal zo zistenia, že žalobcovia boli v rozhodnom období vlastníkmi nehnuteľností evidovaných na Katastrálnom úrade A., Správa katastra A., nachádzajúcich sa v k. ú. G., na ktorých sa nachádza inžinierska stavba - cesta III. triedy č. XXXXXX A. - C. - H., ktorej súčasťou je aj príľahlý chodník. Žalobca 1/ je vlastníkom nehnuteľností nachádzajúcich sa v k. ú. G., zapísaných na LV č. XXXX, ktoré boli vytvorené Geometrickým pánom č. XXX/XXXX, overený Správou katastra A., pod č. XXXX/XX, z

pôvodnej parcely KN-C č. XXXX/X - zastavané plochy a nádvoria o výmere 2935 m², pričom túto parcelu nadobudol do vlastníctva na základe kúpnej zmluvy, ktorej vklad vlastníckeho práva bol povolený pod č. I. XXXX/XX, dňa 17.4.2007, jedná sa o tieto parcely:

- C-KN č. XXXX/X - zastavané plochy a nádvoria o výmere 347 m²,
- C-KN č. XXXX/X - zastavané plochy a nádvoria o výmere 336 m²,
- C-KN č. XXXX/X - zastavané plochy a nádvoria o výmere 363 m²,
- C-KN č. XXXX/XX - zastavané plochy a nádvoria o výmere 372 m²,
- C-KN č. XXXX/XX - zastavané plochy a nádvoria o výmere 101 m².

3. Žalobca 2/ bol vlastníkom nehnuteľnosti nachádzajúcej sa v k. ú. G., zapísanej na LV č. XXXX, ktorú nadobudol do vlastníctva na základe kúpnej zmluvy, ktorej vklad vlastníckeho práva bol povolený pod č. I. XXXX/XX, dňa 2.9.2009, a to parcely: XXXX/X - zastavané plochy a nádvoria o výmere 351 m².

4. Žalobca 3/ bol vlastníkom nehnuteľnosti nachádzajúcej sa v k. ú. G., zapísanej na LV č. XXXX, ktorú nadobudol do vlastníctva na základe kúpnej zmluvy, ktorej vklad vlastníckeho práva bol povolený pod č. I. XXXX/XX, a to parcely: C-KN č. XXXX/X - zastavané plochy a nádvoria o výmere 323 m².

5. Žalobca 4/ bol vlastníkom nehnuteľnosti nachádzajúcej sa v k. ú. G., zapísanej na LV č. XXXX, ktorú nadobudol do vlastníctva na základe kúpnej zmluvy, ktorej vklad vlastníckeho práva bol povolený pod č. I. XXXX/XX, dňa 3.9.2006, a to parcely: C-KN XXXX/XX - zastavané plochy a nádvoria o výmere 358 m².

6. Žalobca 5/ bol vlastníkom nehnuteľnosti nachádzajúcej sa v k. ú. G., zapísanej na LV č. XXXX, ktorú nadobudol do vlastníctva na základe kúpnej zmluvy, ktorej vklad vlastníckeho práva bol povolený pod č. I. XXXX/XX, dňa 3.9.2009, a to parcely: C-KN XXXX/XX - zastavané plochy a nádvoria o výmere 357 m².

7. Žalobca 5/ bol spolu s pôvodným žalobcom 6/ podielovými spoluvlastníkmi nehnuteľnosti vo veľkosti spoluvlastníckeho podielu po 1, nachádzajúcej sa v k. ú. G., zapísanej na LV č. XXX, ktorú nadobudli do vlastníctva na základe kúpnej zmluvy, ktorej vklad vlastníckeho práva bol povolený pod č. I. XXXX/XX, dňa 5.8.1998, a to parcely: C-KN č. XXXX/XX - zastavané plochy a nádvoria o výmere 291 m².

8. Inžinierska stavba cesty III. triedy č. XXXXXX spolu s chodníkom bola postavená aj na pozemku vo vlastníctve žalobcov, na základe stavebného povolenia č. j. C.. XXXX/XX-XX, vydaného dňa 14.3.1983 Okresným národným výborom - odborom dopravy v A.. Tomuto stavebnému povoleniu predchádzalo územné rozhodnutie o umiestnení stavby zo dňa 24.8.1982, č. výst. XXX/XX-XX.

9. Dňa 12.2.1992 bolo vydané kolaudačné rozhodnutie č. J./XXXX, ktorým bolo povolené užívanie cestnej stavby a táto bola odovzdaná do správy a údržby Okresnej správe ciest a Správe mestských komunikácií A..

10. Žalovaný 1/ nadobudol vlastníctvo k predmetnej stavbe cesty II. triedy č. XXXXXX A. - C. - H. na základe zákona č. 135/1961 Z. z. o pozemných komunikáciách, na ktorého s účinnosťou od 1.1.2004 prešlo vlastníctvo k cestám II. a III. triedy.

11. Keďže vlastníctvo k chodníku, ktorý sa nachádza na parcele C-KN č. XXXX/XX - zastavané plochy a nádvoria o výmere 101 m², ktorá je vo vlastníctve žalobcu 1/ a čiastočne sa nachádza aj na parcele C-KN č. XXXX/XX - zastavané plochy a nádvoria o výmere 291 m², ktorá je vo vlastníctve žalobcov 5/ a 6/ je sporné - obidvaja žalovaní tvrdia, že nie sú jeho vlastníckmi (viď konanie vedené na OS PO sp. zn. 14C/75/2012), preto žalobcovia žiadajú náhradu od oboch žalovaných.

12. Pozemná komunikácia - cesta III. triedy spolu s príľahlým chodníkom bola postavená na pozemkoch žalobcov, v súlade so zákonom vzniklo na pozemkoch žalobcov vo verejnom záujme vecné bremeno v zmysle § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z. z. K niektorým pozemkom bolo na návrh žalovaného z 29.10.2010 aj zapísané vecné bremeno, a to na LV č. XXX K. XXXX v časti C: Ťarchy, a to cit.: „L. XXXX/XX - Vecné bremeno podľa § 34 a následne zákona č. 162/1995 v znení neskorších predpisov v súlade a ustanov. Zák. č. 66/2009, § 4, ktorého obsahom je držba a užívanie nehn. parc. č. XXXX/XX pod stavbou, vrátane práva uskutočňovať stavbu alebo zmenu stavby, a to v prospech: Prešovský samosprávny kraj, Námestie mieru 2, 080 01 Prešov, IČO: 37870475, správca: Správa a údržba ciest PSK, Jesenná 14, 080 05 Prešov, IČO: 37936859“.

13. Vyššie uvedené skutočnosti vyplývajú z LV č. XXXX pre k. ú. G., obec A., okres A. (nachádzajúci sa na č. I. 14 spisu) ako aj z listov LV. č. XXXX, XXXX, XXXX K. XXXX, XXX všetky nachádzajúce sa v k. ú. G., obce A., okres A.. Rozhodnutím Národného výboru v A., odbor výstavby a územného plánovania č. výst. XXX/XX-XX zo dňa 24.8.1982 došlo k územnému rozhodnutiu o umiestnení stavby M. A. - I., A. na C. A. (č. I. 25 a nasl. spisu). Rozhodnutím Okresného národného výboru - odbor dopravy v A. N. B. C.. XXXX/XX-XX zo dňa 14.3.1983 bolo vydané stavebné povolenie na predmetnú stavbu. Obvodný úrad v A. rozhodnutím č. J./XXXX zo dňa 12.2.1992 vydal kolaudačné rozhodnutie k vyššie uvedenej stavbe.

14. Zo znaleckého posudku č. XXX/XXXX znalca M. D. I. o všeobecnej hodnote vecného bremena - cesta na parcelách KN č. XXXX/X, KN č. XXXX/X, KN č. XXXX/X, KN č. XXXX/XX, KN č. XXXX/XX, KN č. XXXX/X, KN č. XXXX/X, KN č. XXXX/XX, KN č. XXXX/XX, KN č. XXXX/XX, KN č. XXXX/X, KN č. XXXX/XX a KN č. XXXX/XX v k. ú. G. v období od 1.7.2009 do 11.7.2012, vyplynulo, že všeobecná hodnota vecného bremena na vyššie uvedených parcelách v období od 1.7.2009 do 11.7.2012 predstavuje zaokrúhlenú sumu 135.800,- eur.

15. Na základe dohody o prechode majetku a s ním súvisiacich práv a povinností z vlastníctva štátu v Správe slovenskej správy ciest na Prešovský samosprávny kraj bola uzavretá dohoda medzi SR zastúpenou Ministerstvom dopravy, pôšt a telekomunikácií SR a Prešovským samosprávnym krajom vyššie uvedená dohoda v zmysle zákona č. 135/1961 Z. z. o pozemných komunikáciách (cestný zákon v znení neskorších predpisov), pričom táto dohoda bola podpísaná 29.12.2003 a vyplýva z nej, že v súvislosti s prechodom vlastníckych práv cestám II. a III. triedy z vlastníctva štátu do vlastníctva Prešovského samosprávneho kraja prechádzajú veci, ktoré do dňa prechodu podľa tejto dohody slúžili vnútorným organizačným jednotkám Slovenskej správy ciest uvedeným v čl. 4 tejto dohody (čl. 2 dohody).

16. Následne dňa 3.7.2012 došlo k podpisu zmluvy o prevode vlastníckeho práva k pozemnej komunikácii č. L/ medzi prevodcom Prešovským samosprávnym krajom a nadobúdateľom Národnou diaľničnou spoločnosťou a.s., pričom z tejto zmluvy vyplynulo, že prevodca je vlastníkom pozemnej komunikácie M. A. - I., A. C., pričom prevodca previedol vlastnícke právo k dotknutej pozemnej komunikácii na nadobúdateľa za celkovú kúpnu cenu 1,- eur bez DPH, pričom táto kúpna cena bola určená dohodou zmluvných strán.

17. V danom prípade už neprichádza do úvahy možnosť poskytnúť zámenou zmluvou vlastníkovi pozemku pod stavbou náhradný pozemok v zmysle citovaného § 2 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z. z., nakoľko ako vyplynulo z dokazovania na pojednávaní 2.11.2017, právny zástupca žalovaného 2/ uviedol, že takýto výkon práva považuje za v rozpore s dobrými mravmi, nakoľko sa žalobcovia domáhajú náhrady za vecné bremeno za obdobia rokov 2009 až 2012, pričom v rokoch 2014, resp. 2015, boli tieto pozemky odpredané Národnej diaľničnej spoločnosti, pričom toto tvrdenie žalobcami nebolo popreté s dôvetkom žalobcov, že išlo o náhradu do budúcnosti, resp. táto kúpna cena predstavovala náhradu do budúcnosti, pričom v tomto spore sa domáha jednorazovej náhrady za špecifikované obdobie od rokov 2009 do 2012. Je teda zrejmé, že žalobcovia už v súčasnosti nie sú vlastníkami dotknutých pozemkov a preto postup podľa § 2 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z. z. nie je možné vzhľadom na scudzenie pozemkov realizovať.

18. Žalobcovia nepredložili žiadnu ponuku realitných kancelárií, ktorá by aspoň približne kopírovala pozemky („znehodnotenú“ zastavaním cestným telesom), ktoré nadobudli žalobcovia, teda je otázne, aká je reálna cena - hodnota obmedzenie, takýchto cestným telesom zastavaných pozemkov, zdôrazňujúc a rešpektujúc pritom zmluvnú voľnosť zmluvných strán pri uzatváraní takýchto zmlúv. Nebolo teda preukázané, pričom toto bremeno zaťažuje žalujúcu stranu, že by realitné kancelárie mali v ponuke na predaj/prenájom pozemky zastavané napr. cestným telesom, teda len ťažko možno hovoriť o trhových cenách za náhradu užívania takýchto nehnuteľností, keď ani samotný trh takéto ponuky negeneruje.

19. Podľa názoru súdu preto uvedené obmedzenie pozemku stavbou mohlo a malo byť zohľadnené v kúpnej cene, za akú uvedené pozemky nadobúdali žalobcovia, teda akékoľvek čo i len potenciálne vecné bremeno - iné obmedzenie bolo odrazené v kúpnej cene. Je potrebné poukázať aj na fakt, že žalobcovia vstúpili do práv jeho právnych predchodcov, pričom v danom prípade ide o vecné právo (vlastník je

v medziach zákona oprávnený predmet svojho vlastníctva držať, užívať, požívať jeho plody a úžitky a nakladať s ním, § 123 OZ), pričom nadobúdateľ nemohol predpokladať, že výkon jeho vlastníckeho práva bude väčší, ako bol jeho právneho predchodcu.

20. Je nutné poukázať aj na tú skutočnosť, že žalobca uvedené pozemky scudzil zmluvami v prospech kupujúceho - Národná diaľničná spoločnosť, preto je možné prijať záver, že zisk z predaja predmetných nehnuteľností - pozemkov nahrádza zhodnotenie finančných prostriedkov, napr. prostredníctvom úroku v peňažnom ústave.

21. Žaloba bola na súd podaná 29.6.2009, teda včas, pričom obmedzenie žalovaného začalo účinnosťou zákona č. 66/2009 Z. z., t. j. od 1.7.2009 a skončilo 11.7.2012, kedy došlo k prevodu komunikácie zo žalovaného 1/ na Národnú diaľničnú spoločnosť. Obmedzenie teda trvalo 3 roky a 11 dní, čo pri aplikácii znaleckého posudku č. XXX/XXXX predstavuje náhradu vo výške 11,37 eur/m² ročne vo vzťahu k parcelám KN-C č. XXXX/XX, k. ú. G., (cesta) s výmerou 108,5 m² prislúchajúcou v rozhodnom období žalobcovi 5/ a KN-C č. XXXX/XX, k. ú. G., (chodník) s výmerou 37 m² prislúchajúcou v rozhodnom období žalobcovi 5/.

22. Súd vychádzal zo znaleckého posudku č. XXX/XXXX, kde ide o znalecký posudok M. I., v ktorom bola ustálená všeobecná hodnota vecného bremena, pričom znalecké posudky Technickej univerzity v Košiciach, či už ZP č. XX alebo XX, kde ide o znalecké organizácie, tieto stanovili ešte vyššiu všeobecnú hodnotu vecného bremena ako bola ustálená v ZP M. I. a zároveň deklarovali nedostatky v znaleckom posudku M. O.. Žalovaný napokon ani nežiadal vyhotovenie znaleckého posudku znaleckým ústavom, preto súd považoval takto určenú výšku za ustálenú.

23. Vzhľadom na uvedené súd priznal žalobcovi 5/ oproti žalovanému 1/ vo vzťahu k parcele KN-C č. XXXX/XX, k. ú. G., (cesta) s výmerou 108,5 m² prislúchajúcou v rozhodnom období žalobcovi 5/, celkovo sumu 3.812,40 eur (108,5 m² x 11,37 m²/ročne x 3 roky = 3.700,90 eur + 108,5m² x 11,37eur/m²/ročne x 11 dní x 3 roky = 111,50 eur).

24. Súd nepriznal žalobcovi 5/, rešpektujúc rozhodnutia vyšších súdnych autorít o ustálení jednorázovosti náhrady, odplatu za zriadenie vecného bremena za obdobie 20 rokov, ako to v svojom podaní z 22.5.2023 požadoval žalobca 5/, nakoľko bolo bez rozporu, že žalobca 5/ bol reálne obmedzený na svojich právach od 1.7.2009 (účinnosť zákona č. 66/2009 Z. z.) do 11.7.2012 (prevod vlastníctva na NDS), čo je matematicky vyjadrené v ods. č. 97 tohto rozsudku. Obmedzenie vlastníckeho práva obdobím jemne presahujúcim 3 roky nemôže v zmysle princípu spravodlivosti zakladať nárok na jednorázovú náhradu za obdobie 20 rokov, zvlášť za situácie, že po 3 rokoch a 11 dňoch od vzniku zákonné vecného bremena došlo k predaju spornej nehnuteľnosti tretej osobe. Náhrada za vecné bremeno v trvaní 20 rokov sa svoju výškou blíži k všeobecnej hodnote nehnuteľnosti, čo by za predpokladu už vyplatenej kúpnej ceny za predmetné nehnuteľnosti znamenalo de facto dvojnásobnú náhradu za jednu a tú istú nehnuteľnosť. Za zmienku stojí aj fakt, samotný právny zástupca žalobcu 5/ na ostatnom pojednávaní uviedol, že súd je v paradoxnej situácii, kde k vyporiadaniu došlo po 3 rokoch, avšak náhrada jednorázová sa žiada za obdobie 20-tich rokov. Uviedol, že právny názor o jednorázovej náhrade sa môže javiť v takýchto konkrétnych prípadoch až ako nefér. Súd prvej inštancie mal teda za to, že spravodlivému usporiadaniu vzťahov zodpovedá priznanie náhrady len za čas skutočného/reálneho obmedzenia predchádzajúceho vlastníctva, všetko s ohľadom na realizovaný prevod vlastníckeho práva, pričom v prevyšujúcej časti žalobu zamietol.

25. Čo sa týka náhrady za pozemok KN-C č. XXXX/XX, k. ú. G., (chodník) s výmerou 37 m² prislúchajúcou v rozhodnom období žalobcovi 5/, súd žalobu vo vzťahu k žalovaným zamietol, nakoľko ako vyplýva z právoplatne skončeného konania tunajšieho súdu vedeného pod sp. zn. 14C/75/2012, pozemky pod chodníkom neboli nikdy vo vlastníctve žalovaného, a teda neexistuje pasívna vecná legitímácia žalovaného. Ustanovenia § 78 a 79 zákona č. 50/1976 Zb. účinné v čase podania návrhu na vydanie kolaudačného rozhodnutia, t. j. 17.9.1991 nijakým spôsobom nezakladajú záver o tom, že vlastníkom sporného chodníka mala byť okresná správa ciest a následne potom v rozhodnom období žalovaný 1/. Pokiaľ by mal byť vlastníkom cesty a chodníka iba jediný subjekt, tak by stavba bola samozrejme odovzdaná do užívania iba jednému subjektu, keďže však bola odovzdaná aj do Správy mestských komunikácií A. je nesporné, že užívateľom a následne aj vlastníkom stavby nebola iba Okresná správa ciest A. a následne na základe delimitácie žalovaný 1/. Žalobca argumentoval

aj tou skutočnosťou, že mesto Prešov, ako sa samo vyjadrilo, nebolo v rozhodnom období a ani teraz nie je vlastníkom predmetného chodníka, čo ale samo o sebe nepreukazuje skutočnosť, že vlastníkom bol práve žalovaný. V súvislosti s preukázaním pasívnej legitímácie na žalovanej strane, t. j. vlastníctva predmetného chodníka v rozhodnom období, súd akcentuje skutočnosť, že povinnosť tvrdenia, ako aj dôkazná povinnosť v tomto ohľade zaťažuje samotného žalobcu, nie žalovaného, pričom žalobca neunesol dôkazné bremeno a nepreukázal, že žalovaný bol v rozhodnom období vlastníkom predmetného chodníka. Treba zdôrazniť aj dohodu o prechode majetku a s ním súvisiacich práv a povinností z vlastníctva štátu v správe Slovenskej správy ciest na Prešovský samosprávny kraj zo dňa 29.12.2003, z ktorej jednoznačne vyplýva, že táto dohoda sa uzatvára v súvislosti s prechodom vlastníckych práv k cestám II. a III. triedy z vlastníctva štátu do vlastníctva Prešovského samosprávneho kraja, z čoho vyplýva, že prechod sa týkal ciest II. a III. triedy, nie vlastníctva k chodníkom.

26. V danom prípade sa žalovaný dostal do omeškania po 17.9.2014, t. j. po výzve doručení zmeny žaloby žalovanému 1/ s finančným vyčíslením (§ 563 Občianskeho zákonníka). Súd preto priznal žalobcovi 5/ oproti žalovanému 1/ aj úrok z omeškania, vo výške stanovenej vykonávacím predpisom, t. j. 8,05 % ročne z priznanej sumy od 18.9.2014 (právny vzťah vznikol do 31.1.2013).

27. Výrok o trovách konania odôvodnil ust. § 255 ods. 1 CSP.

28. Proti rozsudku v zákonnej lehote podali odvolanie žalobca 5/ a žalovaný 1/.

29. Žalobca 5/ podal odvolanie pokiaľ ide o náhradu za obmedzenie jeho vlastníckeho práva zákonným vecným bremenom zriadeným zákonom č. 66/2009 Z. z., ktoré vzniklo v prospech žalovaného 1/ k parcele KN-C č. XXXX/XX - zastavaná plocha o výmere 217 m².

30. Odvolanie odôvodnil ust. § 365 ods. 1 písm. h) CSP, t. j., že rozhodnutie súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

31. Poukázal na to, že súd prvej inštancie za uvedené obmedzenie vlastníckeho práva žalobcu priznal žalobcovi náhradu s prihliadnutím na dĺžku tohto obmedzenia, a to od 1.7.2009 do 11.7.2012. S týmto právnym názorom nemožno súhlasiť, nakoľko je v rozpore s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít, podľa ktorej žalobcovi 5/ za obmedzenie jeho vlastníckeho práva zákonným vecným bremenom podľa zákona č. 66/2009 Z. z. patrí jednorazová náhrada, ktorá sa v dôsledku neobmedzeného charakteru obmedzenia vlastníckeho práva vypočíta ako 20-násobok ročnej odplaty za zriadenie vecného bremena. Súd prvej inštancie však priznal žalobcovi náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva len za 3 roky a 11 dní napriek tomu, že predmetná náhrada sa poskytuje vo výške 20-násobku ročnej odplaty za zriadenie vecného bremena.

32. Žalobca 5/ v množstve súdnych konaní argumentoval tým, že náhrada za zákonné vecné bremeno podľa zákona č. 66/2009 by mala byť považovaná za opakovanú, avšak jeho argumentácia je odmietaná. Na základe súčasne platného právneho názoru je možné ustáliť, že aj náhrada za zákonné vecné bremeno v trvaní 3 roky a 11 dní musí byť v rovnakej sume ako náhrada za to isté vecné bremeno v trvaní 20 a viac rokov, a teda jednorazová.

33. Je zrejmé, že v konkrétnostiach prejednávanej veci by bolo ideálnejšie pokiaľ by v súčasnosti platný právny názor najvyšších súdnych inštancií preferoval opakovanú náhradu za vecné bremeno, ktorá by sa priznávala s prihliadnutím na skutočnú dĺžku jeho trvania. Tento právny názor je však odmietaný.

34. Právny názor súdu prvej inštancie popiera ustálenú súdnu prax o jednorázovosti náhrady vo výške 20-násobku ročnej odplaty za vecné bremeno, pretože je jediná možnosť ako by sa žalobca mohol dopracovať k takejto náhrade je v prípade, ak by žalobca podal žalobu do 3 rokov od účinnosti zákona č. 66/2009 Z. z. a medzi stranami by nedošlo k majetkovoprávnemu vyporiadaniu, pričom súd by o žalobe rozhodol až po 20-tich rokoch od jej podania.

35. Neobstojí ani ďalší argument súdu prvej inštancie, že došlo k predaju spornej nehnuteľnosti. Neexistuje dôvod, pre ktorý by táto skutočnosť mala byť pri priznávaní náhrady za zákonné vecné bremeno akýmkoľvek spôsobom relevantná, pretože ide o okolnosť absolútne nesúvisiacu s vecou, ktorá nemá vplyv na priznanie náhrady za zákonom zriadené vecné bremeno.

36. S poukazom na znenie zákona č. 66/2009 Z. z. je vo všeobecnosti nepopierateľné, že medzi povinným a oprávneným z vecného bremena musí dôjsť k finálnemu majetkovoprávnemu vyporiadaniu. To znamená, že oprávnený od povinného zaťažený pozemok kúpi, zamení za iný, či si ho nechá vyvlastniť. Táto skutočnosť sama o sebe znamená, že povinný sa jedného dňa dopracuje buď jeho hodnote vo forme peňazí, alebo získa porovnateľný pozemok zámenou, alebo získa hodnotu pozemku v peniazoch vo vyvlastňovacom konaní. To znamená, že povinný sa dopracuje k získaniu protihodnoty za svoj zaťažený pozemok, a to bez ohľadu na to, či mu bola vyplatená náhrada za obmedzenie vlastníckeho práva.

37. Nemožno tvrdiť, že predajom nehnuteľnosti a priznaním náhrady za zriadenie vecného bremena by došlo k dvojnásobnej náhrade za jednu a tú istú nehnuteľnosť. Nedá sa stotožniť pojem náhrada za zákonom zriadené vecné bremeno s kúpnu cenou.

38. Je nevyhnutné jednoznačne diferencovať medzi inštitútom náhrady za zariadenie zákonného vecného bremena a samotným finálnym majetkovým vyporiadáním. Nemožno si myslieť, že povinný z vecného bremena by svoj zaťažený pozemok predal oprávnenému za akúsi symbolickú cenu preto, že už dostal náhradu za zriadenie vecného bremena. Nemožno tiež si myslieť, že povinný z vecného bremena by zaťažený pozemok zamenil s oprávneným za pozemok, ktorý by nemal totožnú hodnotu ako ten jeho len kvôli tomu, že mu bola poskytnutá náhrada za zákonom zriadené vecné bremeno. Získanie náhrady za vecné bremeno by taktiež nebolo rozhodujúce ani vo vyvlastňovacom konaní, kde náhrada za vyvlastnenie by nemohla byť ponížená o poskytnutú náhradu za vecné bremeno v zmysle zákona č. 66/2009 Z. z. Tieto inštitúty spolu nesúvisia, v dôsledku čoho je argumentácia súdu prvej inštancie nesprávna a s vecou nesúvisiaca.

39. Nakoľko najvyššie súdne authority argumentáciu o opakovanej náhrade dlhodobo odmietajú a zastávajú názor o jednorázovosti náhrady, bolo potrebné zo strany právneho zástupcu žalobcu 5/ upozorniť súd na skutočnosť, že pokiaľ nebol najvyššími súdnymi autoritami prekonaný a zmenený názor o jednorázovosti náhrady, a to bez akéhokoľvek ohľadu na dobu trvania obmedzenia vlastníckych práv, potom aj v prejednávanej veci je namieste postupovať v súlade s judikatúrou najvyšších súdnych autorít a priznať žalobcovi jednorázovú náhradu za obmedzenie vo výške 20-násobku ročnej odplaty za vecné bremeno.

40. Na základe toho žalobca 5/ navrhol, aby odvolací súd rozsudok v napadnutej časti zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie alebo rozsudok zmenil a priznal žalobcovi náhradu za obmedzenie jeho vlastníckeho práva k parcele KN-C č. XXXX/XX, k. ú. G., vo výške 20-násobku ročnej náhrady za zákonné vecné bremeno zriadené zákonom č. 66/2009 Z. z.

41. Žalovaný 1/ podal odvolanie proti výroku, ktorým bol zaviazaný zaplatiť žalobcovi 5/ 3.812,40 eur s prísl.

42. Odvolanie odôvodnil ust. § 365 ods. 1 písm. d) CSP, t. j., že konanie má inú, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, ust. § 365 ods. 1 písm. f) CSP, t. j., že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a ust. § 365 ods. 1 písm. h) CSP, t. j., že rozhodnutie súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

43. Poukázal na to, že konanie vo veci začalo 29.6.2012, pričom žalobcovia si uplatňovali nárok za zákonom zriadené právo zodpovedajúce vecnému bremenu na pozemkoch zastavaných verejnoprospešnými stavbami (cestou III. triedy a chodníkom). V žalobe nebolo uvedené aká je výška nároku. Tú si žalobcovia vyčíslili podaním z 25.10.2012 a následne zmenili návrhom na zmenu žaloby doručeným súdu 6.6.2013, ktorá bola žalovanému 1/ doručená 17.9.2014.

44. V zmysle navrhovaného petitu v časti povinnosti žalovaného 1/ zaplatiť žalobcovi 5/ náhradu za vecné bremeno na spoluvlastníckom podiele na podiele vo veľkosti 1 na novovytvorenej parcele KN-C č. XXXX/XX, pod ktorou sa nachádzala pozemná komunikácia, žiadal žaloba 5/ priznať náhradu vo výške 3.665,13 eur s prísl. Túto sumu žiadal priznať ako opakovanú náhradu, nakoľko v tom čase ešte nebola ustálená judikatúra najvyšších súdnych autorít o jednorázovom charaktere náhrady za právo zodpovedajúce vecnému bremenu.

45. Žalovaný 1/ v priebehu konania vzniesol námietku premlčania nad sumu 3.665,13 eur, na ktorú však súd neprihliadol a sa s ňou riadne nevyporiadal, nakoľko priznal žalobcovi 5/ náhradu vo výške 3.812,40 eur.

46. Žalovaný 1/ namietal aj vyčíslenie výšky nároku pokiaľ súd vychádzal zo znaleckého posudku M. I., ktorého podklady k výpočtu žalovaný 1/ spochybňoval. Treba poukázať na skutočnosť, že určenie primeranej náhrady za užívanie pozemkov pod verejnoprospešnou stavbou sa nedá porovnať s podnikateľskými zmluvami určenými na prenájom, a preto nie je možné z nich vyvodiť skutočnú jednorázovú náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva zodpovedajúce vecnému bremenu. Pri uplatňovaní výšky nároku žalobcu 5/ sa súd nevyporiadal s tvrdením žalovaného 1/ v časti zohľadnenie skutočnosti, že žalobca 5/ chcel byť obmedzený na svojich vlastníckych právach pozemkom, keď vedel v akom stave ich nakupuje. Žalovaný 1/ za najpresnejší považoval znalecký posudok M. O., ktorý bol ustanovený nariadením súdu, avšak súd prvej inštancie presvedčivo nevysvetlil, prečo nepostupoval podľa tohto posudku.

47. Tiež treba upriamiť pozornosť na to, že je na mieste uplatniť princíp dobrých mravov v otázke výšky náhrady, ako aj rôznosť názorov súdov Slovenskej republiky vo veci obmedzenia vlastníckeho práva k pozemkom, na ktorých boli postavené štátne stavby a odovzdané samosprávnym krajom a obciam.

48. Na základe toho navrhol, aby odvolací súd rozsudok zmenil a žalobu voči žalovanému 1/ v celom rozsahu zamietol.

49. V následných vzájomných vyjadreniach (§ 374 ods. 1, 2 CSP) zotrvali strany na svojich doterajších stanoviskách.

50. Odvolací súd prejednal vec podľa § 378 ods. 1 CSP a nasl., a to bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) a zistil, že odvolanie žalobcu 5/ nie je dôvodné a odvolanie žalovaného 1/ je len čiastočne dôvodné.

51. Súd prvej inštancie vykonal vo veci dokazovanie v potrebnom rozsahu, na základe ktorého správne zistil skutkový stav a vo veci aj správne, v prevažujúcej miere, rozhodol. Skutkové zistenia súdu prvej inštancie zodpovedajú vykonanému dokazovaniu a odôvodnenie rozhodnutia má podklad v zistené skutkového stavu. Na týchto správnych skutkových zisteniach súdu prvej inštancie nič sa nezmenilo ani v štádiu odvolacieho konania, nemožno mať pochybnosti o správnosti právneho posúdenia prejednávanej veci súdom prvej inštancie a neboli zistené vady konania, ktoré by mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci čo do jej základu.

52. So zreteľom na obsah odvolania žalobcu 5/ a žalovaného 1/ v odvolacom konaní bol preskúmaný výrok napadnutého rozsudku, ktorým bolo žalobe čiastočne vyhovené, ako aj výrok o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti vo vzťahu medzi žalobcom 5/ a žalovaným 1/ ohľadom parcely KN-C č. XXXX/XX – zastavaná plocha a nádvorie o výmere 217 m², k. ú. G., vrátane súvisiaceho výroku o trovách konania vo vzťahu medzi žalobcom 5/ a žalovaným 1/, a preto ostatné výroky napadnutého rozsudku, ktoré odvolaním týchto sporových strán napadnuté neboli, v odvolacom konaní preskúmané neboli a ako také nadobudli právoplatnosť (§ 267 ods. 2 CSP).

53. Podľa § 123 OZ, vlastník je v medziach zákona oprávnený predmet svojho vlastníctva držať, užívať, požívať jeho plody a úžitky a nakladať s ním.

54. Podľa § 151n ods. 1 OZ, vecné bremená obmedzujú vlastníka nehnuteľnej veci v prospech niekoho iného tak, že je povinný niečo trpieť, niečoho sa zdržať alebo niečo konať. Práva zodpovedajúce vecným bremenám sú spojené buď s vlastníctvom určitej nehnuteľnosti, alebo patria určitej osobe.

55. Podľa § 151n ods. 2 OZ, vecné bremená spojené s vlastníctvom nehnuteľnosti prechádzajú s vlastníctvom veci na nadobúdateľa.

56. Podľa § 151n ods. 3 OZ, pokiaľ sa účastníci nedohodli inak, je ten, kto je na základe práva zodpovedajúceho vecnému bremenu oprávnený užívať cudziu vec, povinný znášať primerane náklady

na jej zachovanie a opravy; ak však vec užíva aj jej vlastník, je povinný tieto náklady znášať podľa miery spolužívania.

57. Podľa § 151o ods. 1 OZ, vecné bremená vznikajú písomnou zmluvou, na základe závetu v spojení s výsledkami konania o dedičstve, schválenou dohodou dedičov, rozhodnutím príslušného orgánu alebo zo zákona. Právo zodpovedajúce vecnému bremenu možno nadobudnúť tiež výkonom práva (vydržaním); ustanovenia § 134 tu platia obdobne. Na nadobudnutie práva zodpovedajúceho vecným bremenám je potrebný vklad do katastra nehnuteľností.

58. Podľa § 151p ods. 3 OZ, ak zmenou pomerov vznikne hrubý nepomer medzi vecným bremenom a výhodou oprávneného, môže súd rozhodnúť, že sa vecné bremeno za primeranú náhradu obmedzuje alebo zrušuje. Ak pre zmenu pomerov nemožno spravodlivo trvať na vecnom plnení, môže súd rozhodnúť, aby sa namiesto vecného plnenia poskytovalo peňažné plnenie.

59. Podľa § 1 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z. z. o niektorých opatreniach pri majetkovoprávnom usporiadaní pozemkov pod stavbami, ktoré prešli z vlastníctva štátu na obce a vyššie územné celky a o zmene a doplnení niektorých zákonov Tento zákon upravuje usporiadanie vlastníckych vzťahov k pozemkom pod stavbami vo vlastníctve obce alebo vyššieho územného celku, ktoré prešli do vlastníctva obce alebo vyššieho územného celku podľa osobitných predpisov, 1) vrátane príľahlej plochy, ktorá svojím umiestnením a využitím tvorí neoddeliteľný celok so stavbou (ďalej len "pozemok pod stavbou").

60. Podľa § 2 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z. z. obec alebo vyšší územný celok, ktorý sa stal podľa osobitných predpisov 1) vlastníkom stavby 4) prechodom z vlastníctva štátu bez majetkovoprávneho usporiadania vlastníctva k pozemkom (ďalej len "vlastník stavby"), môže poskytnúť zámennou zmluvou vlastníkovi pozemku pod stavbou náhradný pozemok, ktorý je v jeho vlastníctve. Náhradný pozemok v primeranej výmere, 5) bonite a rovnakého druhu, ako bol pôvodne pozemok pred zastavaním, poskytne vlastník stavby v tom istom katastrálnom území. Ak územie obce tvorí viac katastrálnych území, náhradný pozemok sa poskytne v rámci územia obce.

61. Podľa § 2 ods. 2 zákona č. 66/2009 Z. z., ak sa neuplatní postup podľa ods. 1, usporiadanie vlastníckych vzťahov k pozemku pod stavbou sa vykoná v konaní o nariadení pozemkových úprav podľa osobitného predpisu.

62. V prejednávanej veci bolo nepochybne preukázané, že žalobca 5/ s pôvodným žalobcom 6/ bol podielovým spoluvlastníkom predmetnej nehnuteľnosti – parcely KN-C č. XXXX/XX, zapísanej na LV XXX, k. ú. G., ktorú nadobudol do svojho vlastníctva na základe kúpnej zmluvy, vo vzťahu ku ktorej bol povolený vklad vlastníckeho práva 5.8.1998 pod sp. zn. I., pričom pôvodne táto parcela mala výmeru 291 m². V súčasnosti treba vychádzať z výmery 108,5 m² vo vzťahu k predmetnej parcela, ktorá pripadá na žalobcu 5/, ako to správne zistil súd prvej inštancie.

63. Ako správne zistil súd prvej inštancie, obmedzenie vlastníckeho práva žalobcu 5/ na tejto parcele žalovaným 1/ v dôsledku umiestnenia cestnej komunikácie začalo 1.7.2009, teda účinnosťou zákona č. 66/2009 Z. z., a skončilo 11.7.2012, kedy došlo k prevodu komunikácie zo žalovaného 1/ na Národnú diaľničnú spoločnosť. Na základe toho správne ustálil súd prvej inštancie dobu obmedzenia žalobcu 5/ žalovaným 1/ na 3 roky a 11 dní.

64. Nemožno mať pochybnosti ani o správnosti náhrady za toto obmedzenie vlastníckeho práva žalobcu 5/ vecným bremenom, teda cestnou komunikáciou v rozhodnom období, pričom táto hodnota bola ustálená znaleckým posudkom M. I., o kvalite ktorého nemá ani odvolací súd pochybnosti. Správne preto bola ustálená náhrada vo výške 11,37 eur ročne za 1 m² takto užíwanej parcely. V tejto súvislosti treba konštatovať, že nemožno súhlasiť s odvolacou argumentáciou žalovaného 1/ spočívajúcou v tom, že znalecký posudok M. I. nie je spoľahlivým podkladom pre ustálenie náhrady za vecné bremeno, nakoľko žalovaný 1/ neprodukoval také dôkazy, ktoré by tento znalecký posudok vyvrátili a predovšetkým na ostatnom pojednávaní vo veci 10.9.2024 (č.l. 132 a nasl. spisu) nemal žalovaný 1/ žiadne návrhy na doplnenie dokazovania, ktoré by mohli smerovať k iným záverom o náhrade za vecné bremeno, než ktoré by plynuli zo znaleckého posudku znalca M. I..

65. Treba súhlasiť aj so závermi súdu prvej inštancie spočívajúcimi v tom, že obmedzenie vlastníckeho práva žalobcu 5/ vo vzťahu k parcele KN-C č. XXXX/XX, k. ú. G., umiestnením cestného telesa bolo po dobu, po ktorú toto cestné teleso bolo vo vlastníctve žalovaného 1/ pomerne krátke (3 roky a 11 dní, ako to správne zistil súd prvej inštancie), pričom vo všeobecnosti náhrada za obmedzenie vlastníckeho práva vlastníka nehnuteľnosti vecným bremenom by mala predstavovať jednorázovú náhradu vo výške 20-násobku tohto ročného obmedzenia. So zreteľom na túto okolnosť, teda z hľadiska krátkosti času, po ktorý nehnuteľnosť vlastnícky patriacu žalobcovi 5/ užíval žalovaný 1/ nie je na mieste, aby bola žalobcovi 5/ poskytnutá náhrada za obmedzenie vlastníckeho práva predmetným vecným bremenom až za obdobie 20 rokov, teda vo výške 20-násobku ročnej náhrady. Následne po prevode tejto nehnuteľnosti na Národnú diaľničnú spoločnosť žalovaný uzavrel s týmto subjektom nájomnú zmluvu č. XXXXX/X/XXXX/G., na základe ktorej dostával žalovaný 5/ nájomné za túto parcelu. Ako správne zistené dokazovaním na súde prvej inštancie, predmetná parcela bola prevedená vlastnícky kúpou zmluvou z 20.12.2012 na Národnú diaľničnú spoločnosť, ako to vyplýva z LV XXXX, k. ú. G., takže žalobca 5/ dostal v tejto súvislosti aj ďalšie plnenie v podobe kúpenej ceny za predmetnú parcelu, čo taktiež je potrebné zobrať do úvahy v tom zmysle, že obmedzenie žalovaného 5/ zákonným vecným bremenom nebolo tak dlhodobého a závažného charakteru, aby odôvodňovalo odškodnenie v rozsahu 20 násobku ročného odškodnenia za výhody, ktoré užívanie tejto parcely prinášalo žalovanému 1/ (Príloha č. 3 vyhlášky č. 492/2004 Z. z. o stanovení všeobecnej hodnoty majetku).

66. Táto okolnosť je v podstate aj v súlade s názorom právneho zástupcu žalobcu 5/ prezentovaným v priebehu prvoinštančného konania.

67. Do úvahy v tomto smere treba brať aj okolnosť, že samotný žalobca 5/, keď kupoval predmetnú nehnuteľnosť v roku 1998, bol si vedomý toho, že ide o nehnuteľnosť, ktorá je pokrytá cestným telesom – stavbou a bol si vedomý toho, že nutne k obmedzeniu jeho vlastníckeho práva dôjde.

68. Tieto okolnosti zvažoval aj Európsky súd pre ľudské práva v Štrasburgu v inej veci, keď v rozhodnutí sp. zn. 4014/12 z 2.7.2019 konštatoval, že uplatňovanie špekulatívnych občianskoprávných nárokov bez legitímnej nádeje na úspech v zmysle článku 1, protokolu č. 1, nemôže požívať ochranu v zmysle týchto právnych predpisov a aplikácia § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka o dobrých mravoch, ktorá bola využitá súdom prvej inštancie v tejto veci, bola Európskym súdom pre ľudské práva v Štrasburgu označená ako aplikácia, ktorá je plne namieste.

69. Aj v prejednávanej veci, ktorá je predmetom tohto odvolacieho konania, sa súd prvej inštancie odvolal na princíp rozumného usporiadania vzťahov medzi sporovými stranami a na princíp spravodlivosti, teda vlastne na kontext uplatnenia § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka v prejednávanej veci v otázke náhrady za vecné bremeno, pričom konštatoval, že odškodnenie v rozsahu presahujúcom skutočnú dobu obmedzenia žalobcu 5/ v užívaní predmetnej nehnuteľnosti by nebolo spravodlivé s čím súhlasí aj odvolací súd.

70. Naviac, so zreteľom na to, že v prejednávanej veci došlo k prevodu cestného telesa zo žalovaného 1/ na Národnú diaľničnú spoločnosť v zmysle vyššie uvedeného a následne pozemku zo žalobcu 5/ vlastnícky na Národnú diaľničnú spoločnosť, a. s., je potrebné vo veci vychádzať aj z vyhlášky č. 492/2004 Z. z., v ktorej v zmysle prílohy č. 3 sa zisťuje hodnota výhody pri právach časovo obmedzených počtom rokov, počas ktorých má právo trvať najviac 20-timi rokmi. Vo vzťahu k žalovanému 1/ možno konštatovať, že išlo o časovo obmedzené užívanie predmetnej nehnuteľnosti práve po dobu zistenú súdom prvej inštancie, nakoľko došlo k spomínanému prevodu tejto nehnuteľnosti – cestného telesa na Národnú diaľničnú spoločnosť, a. s..

71. Správne preto uvažoval súd prvej inštancie pokiaľ priznal žalobcovi 5/ nárok na jednorázovú náhradu za vecné bremeno vo vzťahu k parcele E. XXXX/XX, k. ú. G., za 3 roky a 11 dní, avšak dopustil sa pochybenia pri výpočte tejto náhrady, nakoľko správne ustálil náhradu za 3 roky vo výške 3.700,90 eur, avšak za ďalších 11 dní užívania tejto nehnuteľnosti žalovaným 1/ patrí náhrada vo výške 37,18 eur. Totiž ročná náhrada predstavuje sumu 1.233,65 eur a za 11 dní pri uvažovanom počte 365 dní v roku je táto náhrada 37,18 eur a nie 111,50 eur ako to vypočítal súd prvej inštancie, ktorý náhradu za 11 dní vynásobil ďalšími 3 rokmi, čo nie je namieste. Preto skutočná náhrada, ktorá patrí žalobcovi 5/ predstavuje sumu 3.700,90 eur + 37,18 eur, čo predstavuje sumu 3.738,08 eur.

72. Nemožno súhlasiť s odvolacou argumentáciou žalovaného 1/ spočívajúcou v tom, že nároky žalobcu 5/ uplatňované v tomto konaní nad sumu 3.665,13 eur sú premlčané, nakoľko žalovaný 5/ si svoje nároky z hľadiska veci samej uplatnil včas a pokiaľ upresnil tieto nároky v konkrétnej výške v priebehu konania, nemožno tento postup žalobcu 5/ spochybniť námietkou premlčania a je potrebné konštatovať, že tieto nároky nie sú premlčané.

73. Preto odvolací súd postupom podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku, ktorým bolo žalobe vyhovieť do sumy 3.738,08 eur a zmenil rozsudok jeho vyhovujúcej časti nad sumu 3.738,08 eur tak, že v tejto ďalšej časti žalobu zamietol, vzhľadom na výpočet, ktorý bol čiastočne chybne urobený súdom prvej inštancie, a to postupom podľa § 388 CSP.

74. Zároveň odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti vo vzťahu medzi žalobcom 5/ a žalovaným 1/ vo vzťahu k parcele E. XXXX/XX, k. ú. G., nakoľko rozhodnutie súdu prvej inštancie je v tomto kontexte v zmysle vyššie uvedeného správne a aj podľa názoru odvolacieho súdu vyššia náhrada za predmetné vecné bremeno žalobcovi 5/ nepatrí.

75. O trovách celého konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 2 CSP a § 255 ods. 2 CSP, podľa ktorého náhrada trov nebola priznaná žiadnej zo sporových strán, nakoľko každá zo sporových strán mala vo veci samej úspech len čiastočný a v štádiu odvolacieho konania nebola reálne úspešná žiadať zo sporových strán, ktorej odvolania boli predmetom tohto odvolacieho konania.

76. Podaním z 19.5.2025 vzniesol žalobca 1/ námietku zaujatosti sudcu súdu prvej inštancie B. D. C., A. s poukazom na skutočnosť, že 12.5.2025 na Generálnej prokuratúre SR podal Podnet o podozrení zo spáchania trestného činu, zneužívania právomoci verejného činiteľa sudcom B. D. C., A.. Poukázal na úmyselné konanie tohto sudcu vo veci 8C/161/2011 Okresného súdu Prešov, nakoľko s cieľom poškodiť žalobcu a zvýhodniť žalovaného sudcu opätovne vedome nerešpektoval záväzné pokyny odvolacieho súdu, čo je jednoznačným zneužitím právomoci verejného činiteľa, teda konaním v zmysle § 326 Trestného zákona, a preto aj v prejednávanej veci sp. zn. 16C/14/2023 Okresného súdu Prešov je tento sudcu voči žalovanému 1/ očividne zaujatý. Tento sudca s pravdepodobnosťou hraničiacou s istotou bude sa snažiť žalobcovi 1/ jeho konanie – podanie podnetu na generálnej prokuratúre SR voči úmyselnému a nezákonnému konaniu sudcu oplatiť. Žalobca 1/ sa o dôvodoch vznesenej námietky zaujatosti dozvedel 12.5.2025, kedy jeho právny zástupca ho informoval o tom, že jeho podnet adresovaný Generálnej prokuratúre SR na konanie sudcu B. D. C., PhD. vyvolá u konajúceho sudcu osobnú nevráživosť.

77. Sudca B. D. C., A. vo vyjadrení k námietke zaujatosti uviedol, že v minulosti sa žalobca 1/ v iných konaniach, v ktorých sudca rozhodoval, verbálne vyjadroval, že jeho rozhodnutia ako sudcu sú svojvoľné, odôvodnenie nedôstojné, sudca si určité veci pletie a z toho dôvodu podal podnety na začatie disciplinárneho stíhania ministrovi spravodlivosti, ako aj predsedníčke Najvyššieho súdu SR. Namietal, že je neprípustné, aby sudcovia boli zlomyseľní a závistliví a rozhodovali ako sa im chce, pričom zaujatý mal byť z dôvodu, že žalobca 1/ podal z dôvodu nekonania na jeho osobu niekoľko sťažností. Žalobca mal preto zásadnú pochybnosť o nestrannosti sudcu, ktorý prejednáva jeho sporovú vec, pričom konštatoval, že si ako sudca ešte neuvedomil, že je sudcom a nie hovorcom Krajského súdu v Prešove. Dôvodil, že zákonný sudca má voči žalobcovi 1/ nepriateľský vzťah a rozhoduje tak, ako by Ústavu SR ani judikatúru, okrem nadpisu, vôbec nečítal. Konštatoval, že vzhľadom na ustálenú judikatúru je aj útočná kritika strany sporu na konajúceho sudcu alebo podnet na začatie disciplinárneho konania voči sudcovi dôvodom vzbudzujúcim pochybnosť o nezaujatosti sudcu.

78. Na základe uvedeného treba konštatovať, že napriek invektívam žalobcu sa v minulosti sudca vždy snažil rozhodovať nielen zákonne, ale aj spravodlivo, pričom verbálne ataky vnímal len ako istú formu neokrôchanosti, absenciu taktu a slušného správania. Podanie trestného oznámenia na jeho rozhodovaciu činnosť žalobcom 1/, však považuje sudca za značný zásah do jeho osobnej integrity. Po bezdôvodnom podaní trestného oznámenia voči jeho osobe bola prekročená únosná miera kritiky a došlo k zásadnému zníženiu jeho schopnosti a nadhľadu rozhodovať veci žalobcu nestranne a zaujato. Vo veci sa po podaní trestného oznámenia žalobcu 1/ cíti jednoznačne zaujatý a žiada, aby bol z konania vylúčený, prípadne aj v konaniach, s ktorým je žalobca 1/ personálne prepojený.

79. Podľa ust. § 49 ods. 1 CSP, sudca je vylúčený z prejednávania a rozhodovania sporu, ak so zreteľom na jeho pomer k sporu, k stranám, ich zástupcom alebo osobám zúčastneným na konaní možno mať odôvodnené pochybnosti o jeho nezaujatosti.

80. Podľa ust. § 49 ods. 3 CSP, dôvodom na vylúčenie sudcu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v procesnom postupe sudcu a v jeho rozhodovacej činnosti.

81. Podľa ust. § 52 ods. 1 CSP, strana má právo z dôvodov uvedených v § 49 uplatniť námietku zaujatosti. V námietke zaujatosti musí byť okrem všeobecných náležitostí podania uvedené, proti komu smeruje, dôvod, pre ktorý má byť sudca vylúčený, kedy sa strana uplatňujúca si námietku o dôvode vylúčenia dozvedela a dôkazy na preukázanie svojho tvrdenia, ktorých povaha to pripúšťa, okrem tých, ktoré nemôže bez svojej viny pripojiť. Na podanie, ktoré nespĺňa náležitosti podľa prvej vety, súd neprihliada; v tomto prípade sa vec nadriadenému súdu nepredkladá. Ustanovenia o odstraňovaní väd podania sa nepoužívajú.

82. Podľa ust. § 53 ods. 1 CSP, námietku zaujatosti je potrebné uplatniť najneskôr do siedmich dní, odkedy sa strana dozvedela o dôvode, pre ktorý je sudca vylúčený. Na neskôr uplatnenú námietku zaujatosti súd neprihliada; v tomto prípade sa vec nadriadenému súdu nepredkladá.

83. Podľa ust. § 53 ods. 2 CSP, ak sa námietka zaujatosti týka len okolností, ktoré spočívajú v procesnom postupe sudcu alebo jeho rozhodovacej činnosti, súd na námietku zaujatosti neprihliada; v tomto prípade sa vec nadriadenému súdu nepredkladá.

84. Krajský súd v Prešove ako nadriadený súd v zmysle § 54 ods. 2 CSP preskúmal vec z hľadiska aspektov, pre ktoré je sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci a zistil, že na vylúčenie zákonného sudcu nie sú splnené zákonné podmienky.

85. Podľa článku 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. Týmto sa rozumie sudca, ktorému bola vec pridelená na vybavenie v súlade s platným rozvrhom práce príslušného súdu. Tak, ako účastníci nemajú právo vyberať si sudcu zodpovedajúceho ich predstavám, nemá ani sudca právo vyberať si vec, ktorú bude rozhodovať. Sudca, ktorému bola vec pridelená, je povinný v nej konať až do jej právoplatného vybavenia.

86. Sudcu však možno vylúčiť z prejednávania a rozhodovania sporu buď na návrh strany (§ 52 CSP), alebo na základe návrhu (oznámenia) samotného sudcu (§ 50 CSP). Obsahom práva na prejednanie sporu pred nestranným súdom nie je povinnosť súdu vyhovieť každému návrhu oprávnených osôb a vždy vylúčiť sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodovania veci pre zaujatosť. Obsahom základného práva na prejednanie sporu nestranným súdom je len povinnosť (nadriadeného) súdu prejsť každý návrh oprávnenej osoby na vylúčenie sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodnutia sporu pre zaujatosť a rozhodnúť o ňom (I. ÚS 73/97, I. ÚS 27/98, II. ÚS 121/03). Vzhľadom na to, že rozhodnutie o vylúčení sudcu podľa § 49 ods. 1 CSP predstavuje výnimku z citovaného ústavného článku, treba trvať na tom, že sudcu vylúčiť z prejednávania a rozhodovania prideleného sporu možno skutočne iba výnimočne a z naozaj závažných dôvodov, ktoré mu celkom zjavne bránia rozhodnúť v súlade so zákonom nezaujato a spravodlivo.

87. Vylúčenie sudcu z prejednávania a rozhodovania vo veci predpokladá takú situáciu, že možno mať pochybnosti o tom, že sudca i pri vynaložení úsilia o objektívne posúdenie veci nemôže byť nestranný vo vzťahu k účastníkom, ich zástupcom alebo bude mať záujem na určitom meritornom ukončení konania. Takúto situáciu predpokladá najmä príbuzenský vzťah k účastníkom alebo ich zástupcom priateľský alebo nepriateľský pomer k týmto osobám, osobný alebo ekonomický záujem na určitom ukončení veci a podobne. Musí však ísť o okolnosti vyvolávajúce dôvodnú obavu, že by sudca nemohol objektívne a spravodlivo vec posúdiť.

88. Pri posudzovaní dôvodov namietanej nezaujatosti treba mať na zreteli nielen právnu úpravu danú ustanoveniami CSP, ale tiež judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) a Ústavného súdu SR (ďalej len „ústavný súd“) a napokon aj závery, ku ktorým dospela doterajšia rozhodovacia prax najvyššieho súdu. ESLP pri riešení otázky nestrannosti, nezaujatosti vychádza z toho,

že okrem nezávislosti sudcu je potrebné brať zreteľ aj na ďalšie aspekty subjektívneho a objektívneho charakteru.

89. Subjektívna stránka nestrannosti sudcu sa týka jeho osobných prejavov vo vzťahu ku konkrétnemu prípadu a k stranám sporu, prípadne k ich zástupcom. Pri subjektívnej nestrannosti sa vychádza z prezumpcie nestrannosti dovtedy, kým nie je preukázaný opak. Na preukázanie nedostatku subjektívnej nestrannosti vyžaduje judikatúra ESLP dôkaz o skutočnej zaujatosti (pozri napr. Hauschildt c/a Dánsko). Rozhodujúci nie je subjektívny aspekt (subjektívny názor) alebo pocit namietajúceho, ale existencia objektívnych skutočností so zreteľom, na ktoré môžu vzniknúť pochybnosti o nestrannosti sudcu. Uplatňuje sa tu tzv. teória zdania nezaujatosti (théorie des apparences), podľa ktorej nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký aj objektívne javiť v očiach strán a podľa ktorej tiež spravodlivosť nielenže má byť vykonávaná, ale musí sa aj javiť, že má byť vykonávaná.

90. Objektívny aspekt nestrannosti je založený na vonkajších inštitucionálnych organizačných a procesných prejavov sudcu a jeho vzťahu k prejednávaniu sporu, k stranám, k ich zástupcom, aj osobám zúčastneným na konaní. Rozhodujúcim prvkom v otázke rozhodovania o (ne)zaujatosti zákonného sudcu je, či obava strany sporu je objektívne oprávnená. Relevantnou je len taká obava z nedostatku nestrannosti, ktorá sa zakladá na objektívnych konkrétnych a dostatočne závažných skutočnostiach. Objektívnu nestrannosť nemožno ale chápať tak, že čokoľvek čo môže vrhnúť čo aj len tieň pochybnosti na nestrannosť sudcu, ho automaticky vylučuje z prejednávania a rozhodovania vecí.

91. V prejednávanej veci vyvodzuje žalobca 1/ zaujatosť sudcu B. D. C., A. z okolností, že podal na tohto sudcu Generálnej prokuratúre Slovenskej republiky podanie označené ako Podnet o podozrení zo spáchania trestného činu, zneužívania právomoci verejného činiteľa, v ktorom má za to, že konaním tohto sudcu vo veci 8C/161/2011 Okresného súdu Prešov a nerešpektovaním právneho názoru odvolacieho súdu v tejto veci vysloveným v uznesení sp. zn. 9Co/40/2023 mohlo dôjsť ku konaniu, ktoré je v rozpore s § 326 Trestného zákona, nakoľko sudca vedome nedodržiava jednoznačné a jasne formulované príkazy vyššieho – nadriadeného súdu. Žalobca 1/ je toho názoru, že takéto podanie na Generálnu prokuratúru SR vzbudí v konajúcom sudcovi snahu po tzv. „odplate“.

92. V tejto súvislosti treba konštatovať, že napriek vyjadreniu konajúceho sudcu B. D. C., A., musí sa subjektívne hľadisko sudcovskej nestrannosti podriaďovať prísnejšiemu kritériu objektívnej nestrannosti. Za objektívne nemožno považovať to, ako sa nestrannosť sudcu len subjektívne niekomu javí, ale to, či reálne existujú okolnosti objektívnej povahy, ktoré by mohli viesť k legitímnym pochybnostiam o tom, že sudca určitým, nie nezaujatým vzťahom k veci, disponuje. Sudca môže byť vylúčený z prejednávania a rozhodovania vecí iba v prípade, keď je celkom zjavné, že jeho vzťah k veci alebo sporovým stranám, prípadne ich zástupcom, dosahuje taký charakter a intenzitu, že aj napriek zákonom ustanovenej povinnosti nebude môcť rozhodovať nezávisle a nestranné.

93. Pri týchto úvahách treba v zásade vychádzať zo zákonnej prezumpcie nestrannosti sudcov a z toho, že výnimky z tejto prezumpcie stanovuje iba zákon.

94. Táto objektívna nestrannosť sudcu je širšia a právne významnejšia ako deklarovaný subjektívny postoj zainteresovaného sudcu, spočívajúci v tvrdení, že pokiaľ došlo k prekročeniu únosnej miery kritiky a zásadnému zníženiu jeho schopnosti a nadhľadu rozhodovať vo veci žalobcu nestranné a nezaujato, cíti sa byť vo veci zaujatý.

95. Treba totiž konštatovať, že podanie trestného oznámenia alebo podnetu o podozrení zo spáchania trestného činu je právom každého občana zahŕňajúcim možnosť obrátiť sa na príslušné orgány (v danom prípade Generálnu prokuratúru SR) pokiaľ občan (sporová strana v súdnom konaní) sa domnieva, že k takémuto porušeniu zákona vedúcemu eventuálne k trestnej zodpovednosti aj v skutočnosti došlo.

96. Treba vychádzať z toho, že sudca ako ústavný činiteľ disponuje jednak zákonnou mierou ochrany vyplývajúcou zo zákona č. 385/2000 Z. z. o súdoch a sudcoch, ako aj z ďalších predpisov, z hľadiska objektívnych záruk výkonu jeho funkcie a zároveň z predpokladu, že sudca ako osobnosť vykonávajúca ústavnú funkciu musí disponovať takými psychologickými predpokladmi, ktoré ho nediskvalifikujú z ďalšej práce len preto, že určitý občan (sporová strana v konaní) obrátil sa na iné orgány legálnym spôsobom za účelom preskúmania okolností týkajúcich sa práce sudcu. Pokiaľ si je sudca vedomý

svojho čestného a nezaujatého konania vo veciach, nemôže ani podnet, ktorý podal v prejednávanej veci na Generálnu prokuratúru SR žalobca 1/, znamenať okolnosť, ktorá by mala vzbudzovať v konajúcom sudcovi negatívne pocity alebo zaujatosť vo vzťahu k takejto sporovej strane. Z takéhoto predpokladu čestného a nezaujatého konania vychádza pri posudzovaní okolností danej námietky zaujatosti i samotného podnetu o podozrení zo spáchania trestného činu, zneužívania právomoci verejného činiteľa konajúcim sudcom aj nadriadený súd – Krajský súd v Prešove.

97. Za týchto okolností je potom nepochybné, že je potrebné vyžadovať značnú mieru odolnosti sudcu, ktorý sa vie vypořadať aj s takýmito podaniami a podnetmi, aké v prejednávanej veci generálnej prokuratúre adresoval žalobca 1/ a nemá to mať za následok, práve z dôvodov profesionality, vyvolávanie negatívnych pocitov v sudcovi vo vzťahu k zainteresovanej sporovej strane.

98. Nadriadený súd – Krajský súd v Prešove je toho názoru, že samotný sudca B. D. C., A. poukázal na to, že žalobca 1/ v iných konaniach sa obrátil s podnetmi na začatie disciplinárneho stíhania na ministra spravodlivosti SR a taktiež aj na predsedníčku Najvyššieho súdu SR, pričom konajúci sudca tieto podania nehodnotil ako okolnosti, ktoré by mali byť dôvodom pre jeho zaujatosť a následné vylúčenie z prejednávania a rozhodovania vo veciach týkajúcich sa žalobcu 1/, pričom je zrejmé a známe z rozhodovacej činnosti súdu prvej inštancie i odvolacieho súdu (Krajského súdu v Prešove), že žalobca 1/ má takýchto vecí na Okresnom súde Prešov viacero. Nie je preto zrejmé, prečo podnet adresovaný inému oprávnenému orgánu, teda podnet, ktorý bol dôvodom na podanie námietky zaujatosti zo strany žalobcu 1/ i vyjadrenia vo veci zo strany konajúceho sudcu, by mal znamenať odlišné právne, či psychologické dôsledky a vzbudzovať zaujatosť konajúceho sudcu, pokiaľ sa tak nestalo na základe iných podnetov a návrhov na disciplinárne konanie vo vzťahu ku konajúcemu sudcovi, pretože aj tieto podania mohli mať za následok spôsobenie ujmy v podobe potencionálneho disciplinárneho stíhania. Navyiac, samotný sudca konštatuje, že vo veciach postupoval nezaujato, spravodlivo a zákonne, pričom túto okolnosť treba vykladať aj v tom zmysle, že nie je dôvod, aby podaniu, ktoré je v súčasnosti dôvodom námietky zaujatosti, mal byť prisudzovaný oveľa zásadnejší význam vedúci až k záveru o zaujatosti konajúceho sudcu a k jeho vylúčeniu z konania. Ako bolo vyššie uvedené, samotný sudca nespochybňuje svoju nezaujatosť v predchádzajúcich konaniach a v jeho rozhodovacej činnosti týkajúcej sa žalobcu 1/ a z tohto predpokladu vychádza aj nadriadený súd pri úvahách o predmetnej námietke zaujatosti.

99. Ďalej treba konštatovať, že podanie trestného oznámenia na konajúceho sudcu sporovou stranou alebo jej zástupcom vo všeobecnosti automaticky nezakladá dôvod, pre ktorý by sudca mal byť vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci, pretože každý prípad je potrebné posudzovať individuálne a zisťovať, či existuje zákonný dôvod na vylúčenie sudcu v zmysle § 49 ods. 1 CSP.

100. Námietka zaujatosti uplatnená sporovou stranou voči sudcovi, ktorý prejednáva a rozhoduje vec, nemôže sa zakladať na hypotézach, domnienkach alebo subjektívnych pocitoch strany, pretože potom by sa mohlo stať, že sporová strana by účelovo podávala trestné oznámenie na konajúceho sudcu alebo sudcov za účelom dosiahnutia jeho vylúčenia z prejednávania a rozhodovania veci s kalkuláciou, že týmto postupom dosiahne to, že jej vec prejedná a rozhodne iný sudca (alebo sudcovia), ktorý podľa jeho subjektívneho názoru sa javí vhodnejší. Práve osobnosť sudcu musí byť zárukou spravodlivého, nestranného a objektívneho súdneho konania.

101. Inak by podanie trestného oznámenia na sudcu mohlo byť nástrojom na marenie stability a efektívnosti fungovania súdneho systému, čo nie je možné akceptovať.

102. Preto nadriadený súd – Krajský súd v Prešove rozhodol, že sudca JUDr. Michal Drimák, PhD. nie je vylúčený z prejednávania a rozhodovania predmetnej veci.

103. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Prešove pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).